

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanítóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések ára: Egész oldal 32 kor., félooldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdetéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

HORNIG KÁROLY báró

1840—1917.

Tetszett az Élet és Halál mindenható és örök Urának a mi kegyelmes főpásztorunkat f. hó 9-én magához szólítani.

A váratlan csapás, mely szeretett, nagynevű főpásztorunk hirtelen elhunytával egyházmegyénket mély gyászba borította, — oly ólomsúllyal nehezedik lelkünkre, hogy szinte lehetlenné teszi gondolataink rendezését s őszinte, mélységes fájdalomunknak megfelelő kifejezését. Főleg nekünk, kik közel 29 éves főpásztorsága alatt közvetlen tanúi, sőt tárgyai voltunk atyai gondoskodásának, — kik nemes és minden áldozatra kész szívének melegét első sorban és oly közletről éreztük életünk minden változásában, alig lehet szívünk érzelmeit oly szavakba foglalni, hogy azok benső fájdalomunk méltó tolmácsai legyenek.

Ma alig van szavunk, ma csak könnyeink vannak. De ezek a könnyek talán minden szépszónál méltóbban fejezik ki azt a nagy veszteséget, mely egyházmegyénket az ő váratlan elhunytával érte. Azért is e rövid sorok, melyeket könnyeink fátyolán át ma alig tudunk leírni, nem igénylik, nem is igényelhetik maguknak azt az érdemet, hogy az ő hosszú munkában és főpásztori gondoskodásban, kimeríthetlen áldozat-

készségben és papjai s hívei iránt való soha nem csökkenő, sőt a korral csak bensőbbé és általánosabbá váló szeretetben eltöltött életének nekrológiául tartassanak.

Bizonyára eljön majd az idő, midőn az első fájdalom heve az ő lelkének örök üdvéért elmondott bensőséges imák s felajánlott szentmise-áldozatok örök gyógyító ereje folytán megnyhül s a Mindenható örök végzésébe való csendes megnyugvássá olvad fel s akkor bizonyára eljő az az író is, aki egyházmegyénk e nagy alakjának életét és munkásságát úgy fogja megírni, hogy ez az életrajz méltó legyen ahhoz, akiről szól, méltó ahhoz a nagyhorderejű munkássághoz, melyet e nagy egyházfejedelem az egyház igazaiért egész életén át folytatott küzdelemben, de különösen ezen egyházmegye újjászervezésében 29 év nehéz és sok keserűséggel teljes fáradozásaiban kifejtett.

Addig pedig térdeljünk oda ravatala elé s mig lelkünkben visszhangoznak a „Miserere“ fájdalmat csillapító hangjai, kiáradó szívvel kérjük az Élet és Halál urát: adja meg neki, amiért élt, fáradozott s küzdött, az örök élet hervadhatlan koronáját.

Rédey Gyula.

A haláleset.

Bibornok Püspök Ur Ö Eminenciájának halálát szívészélhűdés okozta. Az egész január hónap folyamán betegeskedett. Állapota azonban az utóbbi napokban annyira kedvezőre fordult, hogy a jövő héten a lakását is készült elhagyni. Az influenzát kiáltozta. Pénteken reggel azonban nyolc óra és fél kilenc között hirtelen rosszul lett, amely rosszullét halálát okozta.

Az egész városban futóféltként terjedt el a haláleset híre s mindenütt megdöbbenést keltett váratlan bekövetkezéssel. Az épületekre felhúzták a gyászlobogókat. A székesegyház öreg harangja mélabus szavával adta hírül az egyházmegye gyászát. Hamarosan megtörténtek a temetkezésre vonatkozó rendelkezések is. A magyarországi összes latin szertartású megyei püspököket, a királyi kabinettirodáját, a székesegyházi káptalanokat, a kultuszminisztert távirati úton értesítették a gyászcsereiről. Dr. Komjáthy László polgármester egybehívta a városi tanácsot, hogy a város gyászának módzatait megállapítsák. A tanács részvételt fejezi ki a székesegyházi káptalannak, a képviselőtestülettel együtt megjelenik a gyászszertartáson és temetésen s a megboldogult főpásztor koporsójára a város nevében koszorút helyez.

A székesegyházi káptalan s az egyházmegye papsága a következő gyászjelentést adta ki:

„A veszprémi Székesegyházi Káptalan és az Egyházmegye Papsága melyen megismerődtől szívvel jelenik, hogy báró **Hornig** Károly a római szentegyház S. Agnese Extra Moenia Urbis című áldozar-bibornoka, veszprémi megyéspüspök, városos belső titkos tanácsos, a felső magyar királyné kancellárja, a jeles Lipótrend nagykeresztje, a cs. és kir. vaskoronarendnek I. oszt. lovagja, a Magyar Tud. Akadémia igazg. tagja, bekebelezett hittudor életének 77-ik, áldozarságának 55-ik, püspökségének 29-ik, bibornokságának 5-ik évében f. évi február hó 9-en rövid szenvedés után délelőtt fél kilenc órakor, a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után az Urban csendesen elhunyt. A megboldogultnak holt teteme február hó 13-án délelőtt 9 órakor fog a püspöki Székesegyházban tartandó engesztelő szent miséidőszak után a veszprémi Károly-templomban levő család sirböltben a földálmás reményében nyugalomra térni. Veszprémben, 1917. évi február hó 9-én. Áldás legyen emikén! Az örök világosság fenyeskedjék neki!”

Életrajza, működése.

Hornig Károly báró 1840. aug. hó 10-én született Budán. Elemi, majd középiskolai tanulmányait egészen a VI. osztály bezárólag szülőföldjén, a VII. és VIII. osztályt pedig, — jeles érettségivel megkoronázva, — Nagyszombatban végezte. A pályaválasztásban szívesen sugallatát követte. Hivatásszerűen nem ösztönzése kormányozta papi pályára. Scitovszky hercegprímás felismerte tehetségét s 1858-ban a központi papnevelőbe küldte, ahol 1862-ben fejezte be hittudományi tanulmányait. Innen Bácsba küldték a szent Ágostonról nevezett felsőbb hittudományi intézetbe. Itteni tanulmányai befejeztével 1866-ban a központi papnevelő tanulmányi felügyelőjévé nevezték ki. Ettől fogva rohamosan emelkedett pályáján. 1870-ben egyetemi tanár, 1878-ban esztergomi kanonok, 1882-ben kultuszminiszteri osztálytanácsos lett. Ebben az állásban érte a pápai, a királyi kegy, mely az ösregi veszprémi püspöki széke birtokjára 1888-ban. Püspöki székét szeptember 8-án, Kisasszony napján foglalta el, amely alkalommal elkísérte **Simor** János hercegprímás, aki személyesen szentelte püspökké a székesegyházban.

Fiatalos hévvel, munkakedvvel kezdte meg püspöki működését. Erdeműs munkásságának nagyobb kihatású megnyilvánulása az egyházmegyei alapítványi hivatali újjászervezése. Mint a „Religio”-nak egykori szerkesztője s a kath. sajtó lelkes támogatója, csakhamar megvetette alapját az Egyházmegyei Könyvtárműnek, amelyet a város egyetlen régi kath. orgánusaként, most Veszprémi Hirlapnak tulajdonosává tett.

Egyházkormányzati tevékenységének új határát jelöli meg az egész egyházmegyének új beosztása esperesi kerületek szerint, amely lépéssel az adminisztrációt hozta közelebb a körviszonyokhoz s tette gyakorlatibbá. Kiadta az egyházi szertartások új könyvét, melybe az egyetemes egyházban használt szertartások mellett felvettette a külön magyar szokás folytán meghonosodott áldások és imádságokat. S ezzel a veszprémi egyházmegyében egy egészen különleges helyzetet teremtett.

Püspöksége első éveire esnek a papnevelő intézetben keresztülvitt változások. Az új rend nyomán a veszprémi szeminarium a legelső volt Magyarországon, amely a papnevelést a mai modern pedagógiai elveknek megfelelőleg rendezte be s melyek Nyugat-Európában a papnevelés terén már évtizedek előtt vezető eszméket világitottak.

A jótékonyaságnak és tudományoknak hosszú életén át rendületlen istápolója volt. Nagy sikerrel munkálkodott az egyházi irodalom terén. Fialtabb korában maga is a toll nemes munkása volt, mikor pedig hivatása más irányba terelte, anyagilag támogatta a tudományos pályákra készülő fiatalokat. Nemcsak egyháziakat, de tehetséges világi fiatalembereket is tanított. Így Veszprémben két sok reménységre jogosító művészembert. Ahol irodalmi pártfogásról szó volt, mindenkor számíthattak hathatós jóakaratra, aminek bizonyosságai amaz irodalmi becses művek, melyek bőkezűsége folytán láttak napvilágot. 1903-ban kiadta „**padányi** **Bíró** **Márton** veszprémi püspök naplója” című nagyobb munkáját. Rómában gyűjtött adatok alapján kiadta a „**Monumenta Romanae episcopatus Vespriensis**” című nagy művet négy hatalmas kötetben. E nagy-szerű adatforrás gyűjtemény a veszprémi egyházmegye és a római szentsékek között a múltban fennállott érinkezősekről tartalmaz érdekes adatokat.

Jótékonyaságával nem volt hálalkodó s miként a nyilvános szerepléstől sok tekintetben visszavonultságban élt, úgy rejtett jótékonyaságával több jót tett, több könnyet száritott fel, mint amiről hivatalos adataink vannak. Minden határozottsága s ferias fellelése ellenére is jó szíve megérezte a szükségelt küzdők keserűségét s a szükséghez képest segített a bajon. Az 1908-ban megalakult Szt. Vince-egyesületnek ő volt évenként legnagyobb jótévedő. A szenvedő emberek baján segített, mikor lehetővé tette a veszprémi városi kórház sebészeti osztályának felállítását. Ezenkívül a kórházat természetben adott segítségével is támogatta. Nagy része van abban, hogy a kórházban a Röntgenlaboratóriumot berendezhették.

Nagy jótékonyaságát gazdag sorozatban ragyogtatják építkezései is. Veszprémben az egyik külső városrészt fölékesítette a szép Károly-kápolnával, melynek sirböltje őt is örök pihenésre fogadja. A belvárosnak egyik szépsége lett a püspökség kormányzósági épülete. Szép templomokat emelt **Farkasgyepén** és **Lajoskomáromban**. Ő adta belső felszerelést a Művészothon kápolnijának. A Ludovica Akadémia házi kápolnijának belső ujjtási költségeit maga vállalta. Nagyobb alapítványt tett le a Magyarokiszán építendő városi templom javára. Legújabbban a balatonfüredi szükségtemplom átalakítására s berendezésére adományozott s az építendő templomra alapítványt tett le a nagyobb összeget. E nemből legkimagaslóbb tevékenysége a veszprémi székesegyház ujjáalakítása. A régi, elhagyott fő templom ökeresztény építőmodorban visszaállított formájával, rég sürgetett kíváncsalmnak tett eleget.

Jótékonyasága életében.

A végrendeleti jótékony összeget megelőzték a nagy adományok és alapítványok, amelyeknek alábbi számadatait bibornoki kinevezése alkalmából Rómába küldött jelentéséből vesszük. Ez a jótékonyaság az 1913. évig terjedő időből szól. Azóta mindegyik tétel szép összeggel gyarapodott, melyeket azonban a közlendő adatokhoz most nincs módunkban hozzávenni. A felsorolandó adományokból a kegyuri fizetés címén teljesített építkezések, javítások s teretkek összeget, amelyek milliókra szaporodtak, kihagytuk. Az adományok összegei:

Plebánosok s tanítók segélyezésére	783.099 K
A veszprémi Károly-templomra, amely saját magának, szüleinek s testvéreinek is temetkezési helye	287.108 „
Farkasgyepén új templomra	55.581 „
Lajoskomáromi templomra	37.239 „
A patronátusságba nem tartozó, de egyházmegyei templomokra	183.808 „
Egyházmegyén kívüli templomokra s kápolnákra	57.541 „
Iskolák építésére és javítására	529.563 „
A veszprémi kegyes. főgimnáziumnak	28.000 „
A pápai bencés főgimnáziumnak	5.000 „
A veszprémi Angolkisasszonyoknak	37.680 „
Az egyházmegyei irgalmas nővéreknek	171.180 „
Elemi iskolai tanítók s szegény családok gyermekeinek nevelésére	282.992 „
Betegség vagy csapás által sújtott szegény papok segélyére	271.109 „

Szt. Domonkosról nevezett papi nyugdíj-intézetnek	40.000 K
A kongrua törvény előtti lelkészek és segédlelkészek fizetésekiegészítésére	75.122 „
Kath. sajtóra	240.000 „
Tudományos és művészi célokra	401.915 „
Egyeseknek, községeknek, kórházaknak, árváknak, özvegyeknek, tűzkárosultaknak	779.060 „

Intézetek, egyesületek.

Püspöksége alatt szervezték az angolkisasszonyok s a pápai irg. nővérek kath. tanítónő-képzőjét. Állandó tetszésére volt ezeknek szép fejlődése kath. intézményeknek gyarapítása. Figyelemmel kísérte a kath. körök, kath. legényegyesületek közhasznú működését is. Megbecsülte ezeknek munkáit az iskolák buzgó munkásaival egyetemben s velük szemben méltánnyal, mindenkor nagy elismeréssel viseltetett, szükség esetében segéllyel is bőkezű, áldozatkész volt.

Szíven viselte s nem szűnő támogatásban részesítette állandóan a Veszprémvármegyei Múzeumot. Sokat áldozott felszerelésre, beszerzéseire, kiadványaira. Gazdagította könyvek, műtárgyak adományozásával s megemlékezett róla végrendeletében is.

A népoktatás fejlesztése.

A boldogult főpásztor székfoglalásával új kor-szak nyitott meg az egyházmegye népoktatásában is. A tanítók ezrei esperesi kerületek szerint tanító-körökre oszolta munkáit az egyesülés gondolatát. Az eltespedéstől, az önképzés teljes elhanyagolásától ez is megóvta ugyan őket, de az egyseges tömörülés hiánya nagyban akadályozta a népoktatás egyseges irányelveinek, a tanítói közszellemnek hasznos érvényesülését. A kath. tanítóság tömörítése szükségessé vált. Egyetemes tanítógyűlések kerültek napirendre, amelyeken nem egy ellenséges hang szólalt föl a felekezeti iskolák ellen. A támadást csak a felekezeti s így a kath. tanítóságnak is országos tömörítésével lehetett ellensúlyozni. A győri s kalocsai egyházmegyékben már egyesületek a tanítókerület s boldog emléktől **Palotai** **Ferenc** közbenjárására az akkoron új főpásztor nálunk is elrendelte, hogy a tanítókerület egyházmegyei tanítóegyesületet alkossanak.

Hogy ez az egyházhatalmasági üdvös intézkedés mekkora lendülettel fokozta az egyházmegyei tanítók önképzését, arról a nagygyűlések, a központi bizottságok jegyzőkönyvei, a b. emléktől főpásztor kegyességéből megjelent **Évkönyvek** s a népoktatás föllendülése tanuskodnak. Mindez például szolgált más egyházmegyéknek is, amelyek a mi tanítói szervezetünk peida gyanánt vették.

Az egyházmegyei tanítóegyesület megalakítását nyomon követte a Gondviselés című segélyintézet ujjászervezése. A megyéspüspök a régi alapítványt visszaadta a tanítóságnak, az egyesület pedig alapszabályt alkotott, amely szerint a segélyintézetnek minden egyházmegyei tanító kötelezően tagja, meghatározott évi díj fizetésével. Nyugalmozott tanítókat, tanítóözvegyeket s árvákat segélyez ez az intézet ma is, százezer koronát meghaladó tőkéjével s az évi befizetésekkel.

A megier érdeklődés, melyet a népoktatásúgy fejlesztést főpásztori gondjaiba vette, nagy hatást és elismerést keltett az ország kath. tanterfiai körében. Mikor az ország kath. tanítóegyesület — amely magában foglalta a polgári s tanítóképezdei tanárokat is — megalakult, a püspöki kar a tanítóság nagy öröme a boldogult bibornok-püspököt bízta meg, hogy az új s szép jövő felé induló ország egyesületnek vívója legyen. Mint ilyen elsőként 1900-ban a magyarországi kath. tanítók jubiláris nagygyűlésén is.

Kitüntetései.

Áldásos élete, sokoldalú kiváló munkásságának érdeme megszerezte részére a kitüntetések külső díszét is. Tíz évi püspöksége után a király kinevezte valóságos belső titkos tanácsosává. Utána felékesítette a Vaskorona-renddel, 1908-ban pedig a Lipót-rend nagykeresztjével. 1912-ben tagja lett a bibornoki collegiumnak s eszerint a veszprémi püspökök közül, mint magyar születésű, ő volt az első, akit a bibornoki kalappal tüntettek ki.

A végrendelet.

A halálozás napján a székesegyházi káptalan kiküldöttéi jelenlétében a kir. járásbíróson felbontották a végrendeletet, amely a személyes vonatkozásokon kívül a következő adatokat tartalmazta: Vagyonaának általános örökösévé az egyházmegyei pénztárt tette. Hagyományozott ezen kívül

1) a székesegyháznak 50 ezer; 2) a papnevelőnek 100 ezer; 3) a Domonkos egyházmegyei papi nyugdíjalapnak 50 ezer; 4) a betegség vagy a sorscsapástól sujtott egyházmegyei papok segélyezésére alapít 50 ezer; 5) a farkasgyepői templom fenntartási költségei alapjára 25 ezer; 6) az egyházmegye területén jelenleg működő mindennemű irgalmas nővérek házainak fenntartási költségeire alapít 100 ezer; 7) segédlelkészek segélyezésére alapít 20 ezer; 8) a veszprémi szt. Vincze-egyletnek 3 ezer; 9) a bold. Szűz tiszteletét célzó mozgalom céljaira a veszprémi angolkisasszonyok kezelésében 5 ezer; 10) a veszprémi u. nevezett Károly-kápolna fenntartási költségeire 30 ezer; 11) a püspökségi gazda- és erdészeti tisztek nyugdíjalapja javára 50 ezer koronát; 12) a püspöki székházban található műtárgyakat a veszprémi múzeum örökölte.

A temetés.

Pénteken délelőtt a székesegyházi káptalan megállapodott a temetés idejében. A holttestet a püspöki palota házi kápolnájában ravatalozták fel. Itt pihen a temetésig. Kedden délelőtt mondott ünnepi gyászmise után helyezik örök nyugalomra, a megboldogult által épített Károly-kápolna sírboltjában. A temetésre több notabílis jelentette be megérkezését. Ez ideig *Csernoch* János bibornok-hercegprímás, *Jankovich* Béla vallás- és közoktatásügyi miniszter, *Fettser* Antal győri megyéspüspök, *Hajdu* Tibor pannonhalmi főapát, *Várady* Árpád kalocsai érsek és gróf *Mikes* János szombathelyi püspök jelezték megérkezésüket.

Résztvényilatkozatok.

Öminenciája halála alkalmából az ország minden részéből érkeznek résztvényilatkozatok. Eddig a következő előkelőségek táviratai érkeztek meg: a király Ő Felseje a kabinet iroda útján, gróf *Tisza* István miniszterelnök, *Jankovich* Béla kultuszminiszter, *Csernoch* János hercegprímás, dr. *Berzevich* Albert v. b. t. t., *Csekonics* Endre gróf a Vörös Kereszt Egyesület főmegbízottja, *Darányi* Ignác v. b. t. t., báró *Inkey* József, *Szász* Károly a képviselőház alelnöke, gróf *Bathlyányi* Vilmos nyitrai püspök, *Zidy* Aladár a neppárt alelnöke maga a párt nevében, *Molnár* János preláuskanonok, dr. *Lukács* József egyetemi tanár, gróf *Zidy* Gyula pécsi püspök, dr. *Párvy* Sándor szepesi püspök, a *Kath. Szövetkezetek* országos központja, *Kramolin* Viktor főügyész Győr, *Hunkár* Dénes főispán, *Fettser* Antal győri püspök, *Holltser* Károly orsz. képviselő, dr. *Hajdu* Tibor főapát, *Mladoniczky* Ignác győri nagyprepost, báró *Hazai* Samu honv. miniszter, *Karud* közleg előjárósága, *Prohászka* Ottokár székesfehérvári püspök, dr. *Burányi* Gergely csornai prepost, dr. *Várady* Árpád kalocsai érsek, *Antal* Géza orsz. képviselő, iklódi *Szabó* János orsz. képviselő, a *kapovári esp. ker.*, *Günther* Antal a kuria elnöke, gróf *Mikes* János szombathelyi püspök, gróf *Fürstenberg* német konzul, *Lóczy* Lajos egy. tanár, *Makkfalvy* Géza Somogyvárm. főispánja, *Kath. Népszövetség* nevében *Rakovszky* István, *Szüllő* Géza orsz. képviselő, *Baldzs* Lajos rozsnói püspök, *Ilosvay* Lajos államtitkár, *Szmrecsányi* Lajos egri érsek, *Radnay* Farkas beszteczbányai püspök, *Glattfelder* Gyula csanádi püspök, *Rott* Nándor preláus-kanonok, gróf *Csáky* Károly váci püspök, *Rajner* Lajos esztergomi felsz. püspök, *Fischer-Colbrie* Ágoston kassai püspök, stb.

Álarc nélkül.

A világttragédiának fináléját vártuk s bonyodalma gazdagodott. Hogy a gonosz-nak bukást, az erkölcsi világrendnek diadalt biztosító végső megoldás ideje meddig késik, azt legnagyobb valószínűséggel az újabb események hatása dönti el.

Az események egymásra hatásában logikai törvényszerűségek irányítják az okokat. Ez a folyamat is befolyása alatt van anyagi és erkölcsi motivumoknak, amelyek emberi indulatoknak s cselekedeteknek is megindítói, jellemzői. Amint az ember minden cselekvése az ő belső világát, kristályos egyéniségét revelálja, azonképen a világesemények, mint nagy nemzeti egyéniségek élő cselekedetei is elibénk tárják megvilágítva a belsőt, a forrást, amelyből

erednek s az erkölcsi s lelki indítókat, amely származásbeli értéküket, jelentőségüket, jogosultságukat igazolja.

Soha sem igazolódott erkölcs ereje, igazságok fölénye oly tűnemenyes ragyogásban események fordulán, mint ebben a világháborúban. Területek, lélekszámok óriási nagyobb-sága áll szemben kisebbséggel, hogy döntést produkáljon a világtusában. Fizikai törvények hatalma s talán rendje szerint is az erősebb a gyengét eltiporja. Az eredmény eddigelé mégis a gyengébb fél fölénye, a kisebbség győzelme, mert az események forgatagában elhelyezkedést talált az igazságnak egysúlyozó, gondviselésszerű hatalma s az eredmény kedvezőbb arányát az erkölcsi erő javára billentette.

Az eseményeknek ez az ítéletes fordulata véget vet az ellenfelek titkolódzásainak s egész valójukat, leplezett szándékukat, takargatott fortélyait, kendőzött hazudozásait alarctalanul látják mindenk. A végezt szava hangzott parancsolólag: le az álarccal s az események logikájának az erkölcsi törvényszerűség kényszere mellett odáig kellett érlelnie az emberi elhatározások fordulatait, hogy ne maradhasson leplezetlenül a szabadság, a demokrácia, a humanizmus ideális jelszavainak nagy hazája: Amerika sem.

Titkolózott, takargatott, kegyes szemforgatással üzletelkedett, azután fenyegetett, majd ismét a béke galambjait küldözgette s a világ nem tudott valójában eligazodni szándékaiban, terveiben. Mig végre az igazság megunta az erkölcstelen játszmát s oda-érlelte a kisebb, gyengébb fél akarátát, hogy a korlátlan buvárharc bejelentésével Wilson urat demaszkirozta s az emberi javak, népjogok nemes Amerikája pörén áll előttünk hipokrita egyéniségével.

A háború okai között a tengeri hatalom kérdése helyezkedett első helyre. Az események úgy torlódtak, hogy a döntés szintere is a tengerre helyeződött. Bizunk a Gondviselésben, hogy ebben az új harcban is megadja az igazságnak, az erkölcsnek a győzdelmes erőt. Az ellenség a hadijog, a humanizmus szólaimait hangoztatva, országok kiéheztetésével akarja eldönteni javára a háború sorsát. A sors azonban fordított a dolgok rendjén s a buvárhajó-harccal kontrát mondott a pokoli célzattal indított játszmának. A kiéheztetőket is életereikben támadják, hogy mielőbb megz-leljék az éhség s a gazdasági elsovadás keserveit. De Amerikát más bűnhődés is éri: ez az új harc busás hasznót hajtó háborús üzlete előtt csapja be az ajtót s kiapasztja milliárdos jövedelmének aranyforrását.

Az eseményeknek tehát új s talán utolsó, döntő korszaka kezdődött. Forgataga olyan, mint a tengeráramlások sodra. Kétféle, ellentétes erő szilajkodik benne. Egyik a fenékről indul s felkavarja, azután kivetí magából az iszapszennyet. A másik központjába sodorja s mélybe rántja a közeledőt, a menekülőt. Wilson ur Amerika politikáját az események középpontjába állította. A szennyest már látjuk. Hogy magát az álnok s ravasz politikát elborítja, mélybe sodorják-e az örvénylő habok: megmutatja a közeli jövő. Hisszük, hogy meg is mutatja, dicsőítve az igazság s az erkölcs diadalmát...

—a.

HIVATALOS RÉS.

Pályázat. *Paddri* (Zala m.) r. kath. iskolaszék kántortartatói állásra pályázatot hirdet. Javaldalma: 2 szoba, konyha, kamara, faház, őr; 7 kh. 589 □-öl kiűző szantó, 2 kh. 816 □-öl kiváló rét; 2 kh. háromszori megszentása, legeltetési jog helyett 2 kor.; 3 szekér széna, borkollektaváltás 60 kor., ismétlő iskoláért 16 kor., Késpénz 33 60 kor., fizetkiegészítés 82 46 kor., stóla 4 kor.; 3 ől tűzifa szállítva és összevágva; lélekgabona átlag 6 mm. rozs; lélekpenz átlag 12 kor., kert-megváltás 20 kor.; államségély 720 kor. kezdő-fizetéshez. Kötelességei díjvelé szerint, az adót maga fizeti. A pályázatok fölszerelve róm. kath. plébánia-hivatal, Nagykapornak (Zala m.) címre küldendők február 25-ig. Nők is pályázhatnak.

Az új adótörvényekről.

II. Vagyonadó.

1917. évi január 1-től egyenesadó-rendszerünkben az eddig ismert egyikhez sem hasonlítható új adónem lépett életbe, az 1916. évi XXXII. t.-c. a vagyonadóról. Ezen adónem a közteherviselésbe vonja azon személyeket, akiknek látható vagy bizonyítható jövedelme nincs akkora, vagy nem olyan természetű, hogy egyéb adó alá kerülhet-nének.

Vagyonadó alá tartoznak mindazon személyek, akiknek tiszta vagyona 50.000 korona értéket meghalad, adóköteles pedig minden beföldön lévő vagyon, akár van az egyes vagyonrésznek jövedelme, akár nincs; adókötelesek a külföldön lévő vagyonból a tőkevagyon fogalma alá tartozó értékek. Adózásra kötelezett a vagyon tulajdonosa, még ha telekkönyvileg nincs is bekezelve tulajdonjoga, hasznélvezet esetén a hasznélvező. Közös háztartásban élők vagyona a család főadóalapjához számít és pedig a felesége mindenkor, a kiskorú lemenők és rokonok vagyona pedig akkor, ha megfelelő tartásuk a vagyon jövedelmét nem haladja meg. A jogi személyek, mint a részvénytársaságok, szövetkezetek, betéti társaságok, egyházak, szerzetesrendek, alapok, alapítványok, a több tagból álló kereskedelmi cégek, közkereseti társaságok és egyéb társas vállalatok, valamint a székes és társaskáptalanok mint ilyenek vagyonadót nem fizetnek, hanem a közös vagyon értéke a tagok között a jövedelemből való részesedés arányában osztandó fel és a tagok, illetve javadalmazások nevében ezek egyelőre vagyonával együtt adózotandó. A nyilvános számadású vállalatoknak részvényesei vagy üzletrésztulajdonosai adóznak az értékeikről szintén egyéb vagyonukhoz számítva.

Adóköteles mindazon vagyon, amely a bevallás idejében a félnél megvan, így minden földterület és építmény tartozékaikkal, minden élő vagy holt leltári, a tőkevagyon és értékek, a drágaságok és ékszerek, valamint minden más ingóság értéke a bútortól, ruházattól, fémremű, házi eszközök, műtárgyak és könyvek kivételével.

A mezőgazdasági, erdőgazdasági, bányászati, ipari és kereskedelmi üzemenél külön értékelendők az illető csoportba tartozó ingatlanok tartozékaikkal együtt és külön értékelendők az üzemi tőkék. Ingatlan tartozék alatt értendő a vele szoros összefüggő dolog, mint földbirtok mezőgazdasági épületekkel, házibirtok udvarral és kerttel és abban a lakható és használható állapotban mint van. Ingó vagy ingatlan vagyonban fekvő üzemi tőke gyanánt veendő fel a vállalat üzemi, épületei, a mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi üzemen levő felszerelések, gépek, állatok, ezek eledele, szállító eszközök, gyártás vagy ipari fel-dolgozásra váró anyagok, üzletben, raktárban vagy szállítás alatt levő áruk és termények értéke, pénztári készletek pénzben, aranyban, ezüstben, bankjegyekben váltókban, kötvényekben vagy értékpapirokban, az üzletből vagy üzemből származó hátralékok követelések.

Tőkevagyon képez minden tőkekövetelés akár kamatozik, akár nem, a takarékpénztári betétek, még a postatakarékpénztári betét is, az állam vagy társulatok által kibocsátott állam adóköteles, akár adómentes kötvények és záloglevelek értéke, a részvények, valamint minden lehető értékpapír tőke-értéke, a malom, várm, részvény, a vásár, halászat, vadászati, gyógyszerári és hasonló vagyonjogok értéke, végül a pénzkészletek a folyó bevételek kivételével. A tőkekövetelések közül csak a peressé vált, vagy a moratóriumos rendeletek, esetleg háborús események miatt függőben lévő követelések számbavétele maradhat el a fél kérelmére.

Az érték megállapításánál azon átlagos forgalmu érték irányadó, mely szerint az illető vagyon-tárgy szabad kézből történő eladásnál értékesíthető volna. A tőzsdén jegyzett értékpapírok a múlt évi utolsó árjegyzése szerint, a nem jegyzettek forgalmi érték vagy névérték szerint veendő számításba, a hadikölcsön kötvényeket pedig mindaddig, amíg a tőzsdén árjegyzése nem lesznek, a kibocsátási árfolyamon kell értékelni. A drágaságokat és ékszereket vétel esetén a vételár, máskülönben a bel-értékük szerint kell felvenni.

Azon gazdasági, ipari és kereskedelmi üzemeknél, ahol rendes üzleti könyvek vezetettek, a megelőző gazdasági év végén fennálló vagyoni állapot vehető fel, ha egyébként a mérleg adatai helyeseknek és elfogadhatónak látszanak, ellen-eseiben ezek vagyona is értékelendő.

Az ily módon számbavett vagyonrészek érté-kekből levonandók az adóköteles tökértartozásai és a fennmaradó vagyon képezi a vagyonadó alapját. A tökértartozásokat a hitelező nevének és lakó-helyének megnevezésével kell bevallani. Levonni csak a tényleg fennálló tökértartozásokat lehet, így törlesztés kölcsönnél a még nem törlesztett fenn-álló tökértartozásokat. A háztartási költségeket nem lehet levonni, a járandó vagyonadóból azonban levonandó a jövedelemadónak az a része, mely a vagyonadóból adóztatott vagyontárgy jövedelmére esik. Ezen levonás a vagyonadó 75 %-ig terjedhet.

A vagyon bevallása egyidejűleg és egy iven történik a jövedelem bevallásával és a becslési, kivételi eljárás is együtt történik, de azért a val-lomásnak csak azt a részét állítja ki mindenki, amellyel magát érintve érzi, vagyis akinek az l. részben elmondottak szerint számítandó évi jöve-delme 10.000 koronát meghalad, azonban nincs 50.000 korona értékű tiszta vagyona, az csak a jövedelemre vonatkozó részt állítja ki, viszont aki-nél tiszta vagyonának értéke 50.000 koronát meg-halad, azonban nincs 10.000 korona évi jövedelme, az csak vagyonáról vall és végül aki mindkét rész-érnt, az mindegyiket kiállítani köteles. Aki vagyon-adó vallomását a kitűzendő határidőben be nem adja, vagyonadójának 1 %-át, ha pedig felhívás dacára sem adta be, az adónak további 4 %-at fizeti pótlék fejében. Ezen bírság a 200.000 koronát meghaladó vagyonnal 5 %, illetve további 10 %, a szándékos félrevezetés vagy eltitkolás pedig jöve-deki büntető eljárást von maga után.

A vallomásoktól függetlenül működik az adó-összeíró bizottság. A vallomások és összeírások mellett saját adataiból is készít javaslatokat a kir. pénzügyigazgatóság mindkét adónemre, mely javas-latok előbb közszemlére lesznek téve és azután kerülnek az adófelszámolási bizottság tárgyalása alá. A tárgyaláson a személyes megjelenés, véde-kezés, adatok előterjesztése megengedve van, sőt adózó érdekében áll, mert esetleges jogorvoslatokra sem a jövedelemadó, sem a vagyonadónál közbe-eső fórum nincs, hanem csak panasznak van helye a közigazgatási bírósághoz, amely panasznak azon-ban a megállapított adók behajtására halasztó hatálya nincs. A vagyonadó után épügy, mint a jövedelemadó után sem más állami vagy hely-hatósági pótlódó nem jár. Megjegyzendő még, hogy a vagyonadóra vonatkozólag külön értékmeghatá-rozó bizottság van szervezve, melytől nagyobb vagyonoknál és szükség szerint hivatalból is lesz-nek ugyan szakvélemények bekérve, de jogában áll az adóztatandó személynek is, hogy a bizott-ság véleményét kérje, sőt oda saját költségén ellen-őrző szakértőt is küldhet. Az adótelek mindkét adónál fokozatosak és azon vagyonadó köteles, aki jövedelemadó alá nem tartozik, a vagyonadó-nak csak felét fizeti.

III.

A háborus nagyobb jövedelmeket még külön, de egyszeri megadóztatás alá veszi az 1916. évi XXXIX. t.-c. a hadinyereségről és ezt már a nyilvános számadásu vállalatok is fizetik, ha évi hadinyereségük 10.000 koronát meghaladott.

Egyéb személyek fizetik akkor, ha évi hadi-nyereségük 13.000 koronát meghaladott. E tekintetben irányadó, hogy 1914., 1915. és 1916. évi nyereségük egyenként mennyivel haladta meg az 1913. évi jövedelmét, vagy ha ez nem volt nor-mális esztendő, az 1911., 1912. és 1913. év átlag-át. Adóztatandó a valóságos jövedelem, aminek megállapítása a jövedelemadóéhoz hasonló módon történik. Lényeges eltérés, hogy a hadinyereség-adó megállapításánál elrendelhető könyvvizsgálatot a fél megengedni tartozik. Az adószolgáltatás meg-fogadása vagy helytelen volta az adó 10—25 %-os pótlékával büntetetik, esetleg jövedéki eljárási is

okozhat. Ezen adót is az adófelszámolási bizott-ság veti ki és utána sem más állami, vagy hely-hatósági pótlódó nem jár.

Ugy a jövedelemadó, mint a vagyonadó és hadinyereségadó vallomások beadására még hir-detmények lesznek közzétéve.

Bázi Károly.
adóügyi tanácsos.

H I R E K.

— **Káptalani helynök.** A megyés-püspök elhalálozásával az egyházjog szerint a székesegyházi káptalanra száll át az egy-házmegye kormányzása. Nyolc napon belül azonban a káptalan köteles kebeléből hely-nökököt választani. Ez a fontos aktus hétfőn délelőtt lesz. Az elhunyt püspökért mondott halotti zsolozsma elvégzése után a káptalan tagjai helynökválasztásra jönnek össze.

— **Főúri gyász.** Vármegyénknek egyik elő-kelő családja gyász érte. Pribéri, vuchini és duna-szecsdi *Jankovich-Bécsán* Elemér f. hó 2-án 64 éves korában elhunyt Theresovácon, hol f. hó 4-én helyezték a családi sírboltban örök nyuga-lomra. Az elhunytban *Jankovich-Bécsán* Endre gróf giczi nagybirtokos édesapját gyászolja. R. i. p.

— **Tiszfeletbeli szolgabíró.** *Hunkár* Dénes főispán *Berky* Miklóst, a belgrádi közigazgatási tanfolyamra kirendelt vármegyei közigazgatási gya-kornokot tiszfeletbeli szolgabíróvá kinevezte.

— **Városi gyűlés.** Veszprém város kép-viselőtestülete f. hó 14-en s 21-en közgyűlést tart, mind két esetben dr. *Véghely* Kálmán alispán el-nöklésével. Az első gyűlésen megalakul az új választással részben megújított képviselőtestület, a második pedig általános tisztújító közgyűlés lesz.

— **Új lelkész.** Papa város ev. hitközsége új lelkészt választott. Egyetlen jelölt az eddigi segédlelkész *Mesterházy* László volt, akit a hit-község egyhangulag lelkészévé választott.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter *Matkovich* Tivadar dr. ügyvédet a veszprémi, *Szivesdi* József drt a székszeri pénzügyigazgatósághoz ideiglenes minőségű adóügyi bizosokká kinevezte.

— **Tőkeemelés, drágasági pótlék.** A Vesz-prémvármegyei Takarékpénztár alapítókét 600 ezer koronáról 800 ezer koronára főlemeli. Evégből 1000 drb. 200 kor. névértékű új részvényt bocsájt ki, melyre elővételi jogot a régi részvényesek nyernek. Az intézetnek közel 6 millió kor. betétje van s a tőkeemeléssel az alapítókét akarja a nagy betéttel arányosítani. — Itt említiük meg, hogy a pénzintézet választmánya az igazgatóság ajánlatára tisztviselőinek háborus segélyét 25 %-ról 35 %-ra főlemelte.

— **Halálozások.** *Margallit* Ignác, városunknak közbecsülésben tartott tekintélyes polgára 77 éves korában elhunyt. Haláláról, mely *Jenő* fiának csa-ladján kívül nagy rokoni kört borított gyászba, a Veszprémvármegyei Takarékpénztár igazgatósága s felügyelőbizottsága külön gyászjelentést adott ki. Belső részvét nyilvánította ezzel egyik alapítójá-nak, az intézet fennállása óta igazgató tagjának s egyébként is közbecsült oszlopos emberének halála fölött. Holtestét sok részvétellel kísérték utolsó útján az izr. temetőbe.

Özv. *Rácz* Ferencné szül. Geider Mária f. hó 3-án a szentesiek buzgó felvétele után 88 éves korában elhunyt. Holtestét f. hó 5-én helyezték örök nyugalomra. A megboldogultban *Rácz* Ferenc c. kanonok, dabronyi esp. plebános édesanyját gyászolja.

— **A Szinpártoló-egyesület** f. hó 3-án az elesett hősök özvegyei és arvai javára *Dienzl* Oszkár, *Dienziné* Rácz Erna és *Herman* László közremű-ködésével ismét hangversenyt rendezett a Nemzeti Színházban. *Dienziné* Rácz Erna igazi énekmű-vész, a szó eredeti értelmében. Lágy, megható érzésekre hajló kedélye a zene és költszet szép-segét meglepően teljes harmóniába olvasztja. — Meleg, színes hangja, közvetlen, bájos előadás-módja a szöveg minden költői szépségét ritkán tapasztalható művészettel tudja érvényesíteni. *Puccini* Pillangó kisasszonyának zenéileg és tartalmi-lag legjellemzőbb áriáját a rajongó szerelem, a boldog visszaemlékezés, epedő ábrándozás finom megérzésként énekelte s szinte az egész opera egységes hatását idézte fel lelkünkbe. *Dienzl* Oszkár három, *Kálmán*, *Lányi* és *Csikó* egy-

egy dalát adta még elő hasonló művészettel. Éneket *Dienzl* Oszkár kísérte zongorán odaadó, lelkivilágába teljesen beleolvadó művészettel. — *Rachmaninoff* Prelude-jének és *Winding* Frühling-srauschen-jének tökéletes előadásán kívül 6 kísérte *Herman* László hegedűjátékát is. Több ízben volt már alkalmunk e kiváló hegedűs játékában gyö-nyörködni, de lelkének mélységét, férfias szépségét, erejét és magasra szárnyalását olyan teljességben még nem láttuk, mint *Vieux temps* nagy conceptióju, ragyogó költszettel megalkotott d-moll hegedű-versenyének előadásakor. Játékának virtuozitása engedelmes eszköz volt a magasabb művészi cél megvalósításának, a mely és igaz emberi érzések kristálytisztá hangja megszólaltatásának. Hegedűje-nek minden hangja lelkéből fakadt. Csupa élet volt andante-jának komoly elábrándozása, adagio religioso-jának mély áhítata, allegro-jának derűs mosolya. Költői lelkének bizonyossága ez alkalommal előadott két saját szerzeményű darabja, dallamos, formás *Gavotte*-ja és mély érzéssel megírt *Bölcső*-dala is. Egyszerűségével ható művészetet aratott diadalt *Sarasote* magyar népdalátíratainak remek előadásában. Sajnálattal kell megemlítenünk, hogy a közönség egy részének nagy fokú, már az előadó művészekkel szemben kiméletlenséggé váló nyug-talansága és figyelmetlensége sok kinos percet szerzett.

— **Részvénytársaságok gyűlése.** A Köz-gazdasági Bank f. é. febr. 18-án, a Veszprémvár-megyei Takarékpénztár febr. 25-én d. u., a Vesz-prémi Hitelszövetkezet febr. 25-én d. e., a Vesz-prémi Szikvizgyár r.-t. márc. 11-én tartja rendes évi közgyűlést.

— **Városi sertéshus.** Ugy halijuk, hogy a város alább szállítja a sertéshus árakat. Együttal azt is tudja a fogyasztóközönséggel, hogy haj-lándó egész, fél, sőt negyed sertést is eladni, fel-tisztítva, a belső részekkel együtt. Az ár jutányos lesz s a jövő héten köztesztik. A sertések 120—130 kgsak. A hatóság ajánlja a hus és zsír ilyenint beszerzését, mert a tavaszi hónapokban mindkettő megfogyatkozik. A város 120—150 sertést öhajt ily módon a fogyasztók kezére juttatni. A meg-maradt állományt pedig tovább hízalja s hetenkint kimérésre bocsátja.

— **A menekültekért.** *Kerényi* Andor, a vesz-prémi járás főszolgabírája társadalmi adományból befolyt pénzösszegekből 3 ezer koronát utalt ki a menekültek javára a legsürgősebb szükségletek kielégítésére (tűzifa, ruha és cipőjavítás).

— **A cukor.** Veszprém város megkapta febr. havi cukorilletményét s az új cukorjegyekkel együtt szétosztotta a kereskedők között. A cukorjegy mellé kéjegy is van csatolva, mely személyenkint s havonként 10 dkg. kávé vásárlására jogosít.

— **Erős tél.** Ami késik, nem mulik — tartja a közmondás. Az igazi, a megszokott kemény tél évek óta elmaradt. Tavaly még jeget sem lehetett gyűjteni. Az idén is ettől tartottunk. Az aggodalom korai volt. A tél késéte, de el nem mult. Ránk tört Gyertyaszentelőkor komor nappal, hogy a medve ki ne mozduljon. Azóta pedig annyira erő-södött, hogy példáját a régi nagy telek között se találjuk. A napokban nálunk 24, Zircen 30 C. fok volt a hideg. Ez persze jégpáncélt borított a Balaton tükre s módot nyújt a téli halászatra is.

— **A menekültek elből.** *Kerényi* Andor főszolgabíró a veszprémi járásban levő menekültek között 125 pár gyermek, 54 pár férfi, 45 pár fel-nőtt női cipőt osztott ki. Ezen kívül kaptak sok alsó- és felső ruhát.

— **Hadiárvák jötevői.** *Takács* Ádám vár-megyei árvaszeki elnök felhívására több vármegyei lakos jelentkezett hadiárvák gyámolítására, örökre fogadására. A már leközölt névsort a következők névsorával egészítjük ki: *Ganczler* Károly csetényi, *Simon* József bírtokos csetényi, özv. *Hittner* Jánosné Schiliga Katalin ősi lakos egy-egy leánygyermek örökre fogadására, *Weisz* Adolf kereskedő zirczi lakos egy tanonckorban lévő kiskoru 4 éven át ingyen tartására és kereskedővé képzésére, *Horráth* János r. kath. tanító vindornyalaki lakos egy 12—15 éves leánygyermek örökre fogadására, *Hoffinger* Ferenc bírtokos kungösi lakos egy hadiárva ingyen tartására, később örökre fogadására, *Sternád* Lajos uradalmi szikgyártó tóvárszonyi lakos egy 11 vagy idősebb teljes árva örökre fogadására, *Weisz* István és neje *Károlyi* Mária uradalmi erdőőr porvai lakosok egy 5—6 éves leány örökre fogadására, *Jankovics* Imréné *Nemeth* Mária lázai lakos egy 7—10 éves teljesen árva ingyen tartására, esetleg örökre fogadására, *Szikora* Vilmos kéményseprő-

mester enyingi lakos egy fiúnak kéményseprő-
tanoncúl fogadására díjtalanul kitanítására, ruhá-
zására a minden év végén 150 koronának a gyám-
pénztárba leendő fizetésére, Mohácsy Lajos dr.
év. lelkész marczalergelyi lakos 10—12 éves
lehetőleg evangélikus vallású fiugyermekek ingyen
tanítására, a földmives iskolai kiképzésére vállaltak
kötelezettséget. Ezen kívül a marczaltói állami
csikótelepen 5—6, 15 éven felüli fiugyermekek nyerhet
alkalmazást. A Veszprém vármegye árvászeké fel-
hívta a községek előjáróságait, hogy ezt a névsort
kifüggesztés és kihirdetés után széles körben te-
gyék közzé, a hadiárvak gyámjainak figyelmét a
jövőkre hívják fel s ha a felelősöknek megfelelő
hadiárva jelentkezik, úgy annak nevét, életkorát,
községi illetőségét, a gyám hozzájárulási nyilat-
kozatának beküldése mellett az árvaszéknek jelent-
sék be.

— **Gazdasági előadás.** Kajdacsy Endre
gazdasági egyesületi igazgató, a Magyar Gazda-
szövetség megbízásából gazdasági előadást tartott
Balatonszabadin. Vázolta azokat a gazdasági és
társadalmi feladatokat, amelyeket a háború alatt
és után a földmivelő népek boldogulása érdeké-
ben meg kell valósítani. A nagy számban meg-
jelent gazdaközönség sok hasznos utasítást nyert
az előadás alatt s tanácsot, felvilágosítást előadás után.

— **Felülfizetések.** A Veszprémi Szinpartóló
Egyesület 1917. évi február 3-iki hangversenyén a
31-es h.-gy.-e. és a 7-es tabori ágyúszerekről árvái
jávára 600 koronát eredményezett. — Felülfizetni
szívesek voltak: Bokrossy Ferenc 40, dr. Horváth
Rezső 19, Rotschild Márkus, dr. Fischer Miklós
és özv. Ficher Jakabné 10—10, dr. Szász Ferenc
8, Káiser Samuné 6, Fodor Ármán, Ludasi Béla
és Fekete Lőrinc 5—5, Hamburger Nándorné,
Steiner Jenő, Böhm kávé, Keitner Rezső és dr.
Török Gyula 4—4, Müller Árpád és Klezár Ágostné
3—3, Kluger és Szalai 2—2, Egy honvéd, B. Ma-
riská és Reich Vilma 1—1 korona. Összesen 151
koronát. Fogadják az egyesület hálás köszönetét.

— **Győri Loránd gazdasági előadása**
elmarad. A vármegyei gazdasági egyesület hiva-
los lapjának legutóbbi számba közölte, hogy a
vezetőség kérelmére dr. Győry Loránd földmivelés-
ügyi miniszteri tanácsos, február 24-én Veszprém-
ben a városi színházban előadást tart, melynek tiszta
jövedelme a 31. h.-gy.-ezred és a 7-es h. tüzér-
ezred özvegyei és árvái javára lesz fordítva. Dr.
Győry Loránd miniszteri tanácsos most értesíti a
vám. gazdasági egyesületet, hogy közbejött aka-
dályok miatt a február hó 24-ére tervezett előadást
nem tarthatja meg. Sajnálatul vettük tudomásul
az érdekesnek és tanulságosnak ígérkező előadás
elmaradását. Reméljük azonban, hogy dr. Győry
Loránd miniszteri tanácsos „Anyaföld” című győ-
nyörű művét Veszprémben még bemutatja.

— **Új fogyasztási szövetkezet.** Bakony-
nán január 29-én az iskolában tartott össze-
jövétel alkalmából a fogyasztási szövetkezet meg-
alakult. Berendezik fűszer, rőfös, vas- és gép-
kereskedésre, továbbá épületes és építőanyag rak-
tárra. Már 20000 korona részletjegyzés van, de
rövidesen 40000 koronánál is több kiállítás van
a részletjegyzésre. Van számtalan tag 1000 koronás
részletjegyzéssel.

— **Cikória-termelés.** Ifj. Rausch László
enyingi uradalmi segédását a vármegyei gazda-
sági egyesület megbízásából Enyingen és Balaton-
szabadin előadást tartott a kiskisgárdai részére a
cikória-termelésről s annak jövedelmezőségéről.
Szakszerű előadásával a kiskisgárdai meggyőzte,
hogy a cikória nagyon hasznos termelési ág. Több
enyingi és balatonszabadi gazda kötelezettséget
vállalt, hogy az idén 1—2 holdon cikóriát termel.

— **Az általános tanítói egyesület.** Az általá-
nos tanítói egyesületek, az ugynevezett hivatalos
tanítói egyesületek a kereskedelmi miniszter rend-
elkezése alapján portómentességet nyertek a postán.
— **Új utazási rendelet.** A m. kir. belügy-
miniszter a külső és belső hadművelési területre
tartó utazásokra új utazási rendeletet adott ki.
Aki ilyen vidékre utazik, a maga érdekében igen
jól teszi, ha az elsőfokú hatóság irodájában (fő-
szolgabíró polgármester) a rendelet utasításai iránt
érdeklődik.

— **Fiuinternátus.** Pápan kath. körökben
mozgalmat indítanak kath. jellegű fiuinternátus
működésére. Az a cél, hogy a Pápat környező
falvak szegénysorsu, tehetséges tanulóinak egy
lelkes pap vezetése alatt olcsó ellátást biztosítson.
Kíváncs, hogy a tervezők buzgalmát minél előbb
úgy siker koronázza.

— **Újra sorozás.** A 25—44 évesek új be-
mutató szemlén tartoznak megjelenni. Az ezen év-
folyamokba tartozó összes népfelkérésre kötele-
zettek, akár felmentettek, akár idegen állampolgá-
rok, vasutasok, nyilván alkalmatlanok kötelesek
jelentkezni és a felmentettek jogcímüket igazolni.

— **Elgázolta a hóke.** Csütörtöki szeren-
csétlenség történt a herend—városiúdi vonalszakas-
szon. A hóviharban a személyvonat előtt hóke
futott. Nagy József pályőr csuklyás kőpenyben
szakaszt járta. A viharban nem hallotta a vonat-
zugást s így a hóke maga elé lökte s összetépte.

— **Konvenciót a fixfizetésűeknek.** Az
Orsz. Mezőgazdasági Egyesület felterjesztést intéz
a kormányhoz olyan intézkedés foganatosítása
végett, hogy a fixfizetésű köztisztviselők sorsán
segítsen. A segély felemelését oly formán ajánlja,
hogy a pótlékot ne pénzben, hanem természetben,
élelmiszer alakjában kapják.

— **Károly-bakák emlékkönyve.** A győri
19. közös gyalogezred, mely királyunknak nevét
hordozza s amelybe veszprémmegyei szülötteket
is soroznak, *Károly-bakák* emlékkönyve címen
könyvet ad ki az ezred rokkantjai javára. E könyv
előszavát saját neve alatt a király irta következő
szövegben: „Önmagának emel emlékoszlopot, aki
a csaták küzdelmeiből eszmélt és megtörtén visszate-
rő hőskről gondoskodik. Isten áldása kísérelje
az ily nemes törekvést.” Az ezred a rokkant ka-
tonák győri kertvárosára közel félmilliót gyűjtött.

— **Kávéházi árak.** Két nagy vidéki város
hatósága a túlságos magasnak talált kávéházi
árakat jelentékenyen redukálta. A szobán levő
vidéki városok: Miskolcz és Nagyvárad. Miskolcz
jár elől. Nagyvárad követi a jó példát. A hatósá-
gilag megállapított miskolci árakat most Nagyvárad
is magáévá teszi. Hosszu volna felsorolni a kávé-
házi és cukrászdai cikkek maximálisait, azért e
helyett csupán egy-két adat beiktatására szorít-
kozunk.

Miskolcon:

1 pohár tej (2 deci) cukor nélkül	36 f.
1 pohár tej (2 darab kockacukorral)	40 „
1 pohár tejeskávé (2 deci)	46 „
1 csésze tea, fél citrommal	40 „
1 csésze tea, egy pohárka rummal	60 „
1 adag sonka (10 deka)	200 „
1 pár nagy virstli, tormával	70 „
1 darab kenyér	5 „
1 darab vajkenyér	50 „

Kávéházat látogató t. olvasóink kereshetik
ezeket az árakat a helybeli kávéházakban is. Talán
meg is találják!

— **A m. kir. pénzügyigazgatóságtól.** A m.
kir. pénzügyigazgatóság ezennel közhírré teszi,
hogy az 1916. évi XXIII. t.-c. 1. §-a értelmében
az 1914—15—16. évekre kivetett III. oszt. kereset-
adó újabb kivetés nélkül az 1917—18—19. évekre
is érvényben marad, ugyanezen törvény 2. §-sa
értelmében az adófizetésre kötelezett fél az 1917—
18—19. évekre érvényben tartott III. oszt. kereset-
adónak leszállítását kérelmezheti, abban az eset-
ben, ha a hitelt érdemlő adatokkal igazolja, hogy
adóköltes foglalkozásának terjedelme lényegesen
csökkent, ezen terjedelemmel szemben, amely az
érvényben tartott 1914—16. évi III. oszt. kereseti
adó megállapításának idején, tehát az 1914. ille-
tőleg az időközben történt kivételeknél az 1915—
16. évben mutatkozott. Hogy az érvényben tartott
III. oszt. keresetadót az ugyanezen vagy hasonló
foglalkozást űzők adójával összehasonlítva, a fog-
lalkozást terjedelmének figyelembe vételével az
irányban nem áll vagyis, hogy a III. oszt. kere-
seti adó magas. Az adóköltesek az ily helyesbít-
tásra irányuló kérvényeiket alulírt kir. pénzügy-
igazgatóságnál 1917. február végéig nyújthatják
be. Veszprém, 1917. február 3. Horváth s. k., p.
ő. igazgató.

— **A föld ára.** Egy szegedi birtokos hu-
szonöt katasztrális hold földjét 314 ezer koronáért
vette meg egy ugyancsak szegedi paprikamalom-
tulajdonos. Tehát egy hold ára 12.560 korona.
Ilyen paprikás ára alig volt még földnek. Talán
ezért emelkedhetett a paprika ára kilogrammonként
42 koronára.

— **Wellner Gyula fogászati mű-
termébe egy jó házból való flu
fogtechnikus gyakornoknak felvétetik.**

— **Pályázat üzletvezetői állásra.** A sió-
foki fogyasztási szövetkezetnél az üzletvezetői állás
megürlt. Javadalmazás: havi 180 K, szabad lakás,
villanyvilágítás és tüzelési átalány. A mintegy 150
ezer K-ra rugó nyersbevétel után 1, illetve 1½%
jutalék, 3000 K ovadék letétele kivántatik. Születési
és egyéb bizonyítványok másolata — melyek vissza
nem küldetnek — február hó 20-ig a szövetkezet
igazgatóságához a kérvénnyel beküldendők.

WELLNER GYULA

készíti a fogtechnika legremekőbb
specialitásait. VESZPRÉM, Rákóczi-tér 22
Foghuzás • Műfogak • Fogtömés

Hirdetmény.

A bakonyánai (Veszprém m.) ujo-
nan alakult fogyasztási szövetkezet
boltberendezést keres megvételre fű-
szer, rőfös és vasárakra. A pult 6 m.
körüli lehet. Üzlethelyiségeink 2-5 m.
magasak. Olyan berendezés megvételét
vehetjük igénybe, mely ily magasságra
átalakíthatók. Szíves megkereséseket
Bogáth János tanító, Bakonyánai
címére kérünk.

Anyakönyvi kivonat.

— 1917. január 26-tól 1917. február 7-ig. —

Születés.

Borbély József főpincér és Mayer Mária fia
György Imre, r. kath. — Sipos Jenő m. v. vonatfékező
és Varga Gizella leánya Gizella, r. kath. — Kovács
István kőmives segéd és Jánosik Juliánna leánya
Juliánna, r. kath. — Bolváry Károly csizmadia iparos
és Hül Erzsébet leánya Anna, r. kath. — Steier
Rozália házicseled fia István, r. kath. — Kohn Mendi
kereskedő és Gold Braue leánya Franciska, izr. —
Ujvári Imre napszámos és Stykbrányi Etel leánya
halvaszületett. — Bertalan Juliánna házicseled leánya
Juliánna, r. kath. — Nagy Erzsébet házicseled fia
István, ev.

Halálozás.

Sándor Pál 23 hónapos, r. kath. — Pécsi Mária
Gizella 4 hónapos, r. kath. — Özv. Cseh Jánosné
Bösze Mária napszámosnő 55 éves, r. kath. — Özv.
Winkler Károlyné Pék Róza magánzó 71 éves, r. kath.
Özv. Herczeg Ferencné László Anna szegényházi tag
53 éves, r. kath. — Gémesi Dániel fűszerkereskedő
69 éves, ref. — Reif Anna 6 éves, r. kath. — Honyecz
Mária szegényházi tag 26 éves, r. kath. — Heizer
Erzsébet 12 napos, r. kath. — Egressy Imre nap-
számos 68 éves, r. kath. — Özv. Horváth Jánosné
Kovács Eszter napszámosnő 42 éves, ref. — Kollár
Teréz 14 hónapos, r. kath. — Margait Ignác magánzó
77 éves, izr. — Özv. Horváth Ferencné Tóth Rozália
napszámosnő 67 éves, r. kath. — Bakos József nap-
számos 74 éves, ref. — Özv. Neu Áronné Napusz
Rézi magánzó 77 éves, r. kath.

Házasság.

Junáczek István m. kir. honvéd szakaszvezető
ev. és Vaczkó Mária Juliánna, r. kath. — Kovács
Lajos özv. vendéglős r. kath. és Kész Juliánna r. kath.

BUTOR

zongora, szőnyeg és egyéb
berendezés megvételre ke-
restetik. Cim a kiadóban.

MEGHIVÓ.

A veszprémi „Hitelszövetkezet”

1917. évi február hó 25-én délelőtt 1/2 11 órakor, saját üzleti helyiségében (Takarékpénztár-utca)

évi közgyűlést

tart, melyre a szövetkezet tagjai oly értesítéssel hivatnak meg, hogy üzletrészeiket az alapszabályok V. fejezetének 21. §-a értelmében a pénztárnál előlegesen tegyék le.

A gyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése az 1916. évi üzletelményről.
2. Mérleg előterjesztése.
3. A felügyelő-bizottság jelentése.
4. A nyereség felosztásáról intézkedés.
5. A felmentések megadása.
6. Egy elnöki állás és ügyvezető-igazgatói állás szervezése és e végből az alapszabályok 1., 19., 23., 25., 26., 28., 29., 31., 36., 45. §-ainak megfelelő módosítása.
7. Egy elnök választása.
8. Indítványok.

A felügyelő-bizottság által felülvizsgált és jóváhagyott mérleg a „Hitelszövetkezet” helyiségében és Veszprém város polgármesteri hivatalában;

az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, a ki- és belépett tagok névjegyzéke, nemkülönben a kifizetett üzletrészek száma s értéke a „Hitelszövetkezet” helyiségében mindenki által bármikor megtekinthető.

A szövetkezet, melynek célja: heti 20 filléres befizetés által a takarékoskást előmozdítani, tagjainak gyors kölcsönök által segítyt nyújtani, — tagjaitól 2 koronától kezdve kamatozás mellett takarékbetétet elfogadni; tagokat minden üzleti napokon felvesz.

Üzleti napjai: *kedd, szerda, péntek, szombat* és az *országos vásárnapok* délelőtti órái.

Veszprém, 1917. február hó 8-án.

Az igazgatóság.

A veszprémi Hitelszövetkezet 1916. évi mérlegszámlája.

Vagyon.

Huszonhetedik üzletév.

Teher.

Számlák neve	Összeg		Számlák neve	Összeg			
	K	f		K	f	K	f
Készpénz — — — — —	4596	15	Üzletrészek — — — — —	22944	49	255392	10
6%-os hadikölcsön-kötvény — — — — —	77715	—	Tartalékalap — — — — —	1676	67	24621	16
5%-os hadikölcsön-kötvény — — — — —	55030	—	Külön tartalékalap — — — — —	—	—	10000	—
Váltók és kötelezvényekben — — — — —	198544	76	Folyószámla — — — — —	—	—	263276	73
Jelzálogkölcsön — — — — —	260243	—	Betét — — — — —	—	—	10108	50
Kezes kötelezvény-kölcsön — — — — —	244616	70	Tökésített betétkamat — — — — —	—	—	1029	99
Folyószámla kölcsön — — — — —	26403	59	Hátralékos betétkamatadó — — — — —	—	—	4563	82
Ingatlan — — — — —	18700	—	Előre fizetett kamatok — — — — —	—	—	205	84
Hátralékos kamat — — — — —	14270	64	Előre fizetett házbér — — — — —	—	—	2533	40
			Fel nem vett osztalék — — — — —	—	—	1750	—
			Nyereség áthozat — — — — —	24638	30	26388	30
			1916. évi tiszta jövedelem — — — — —	—	—	—	—
	900119	84				900119	84

Veszteség.

Veszteség- és nyereségszámla.

Nyereség.

Számlák neve	Összeg		Számlák neve	Összeg	
	K	f		K	f
Betétkamat — — — — —	21897	05	Múlt évi áthozat — — — — —	1750	—
Betétkamatadó — — — — —	2189	71	Váltókamat — — — — —	16333	07
Folyószámla tartozás kamat — — — — —	1309	31	Jelzálogkamat — — — — —	19333	11
Alkalmazottak fizetése — — — — —	800	0	Kezes kötelezvény kamat — — — — —	21286	05
Üzleti költség — — — — —	1808	03	Folyószámla követelés kamat — — — — —	959	13
Intézeti adó — — — — —	6792	78	Hadikölcsön kamat — — — — —	6154	17
Járadék — — — — —	2000	—	Házbérijövedelem — — — — —	2570	—
Nyereség áthozat — — — — —	1750	—	Beiratás- és átíratási díj — — — — —	1898	50
1916. évi tiszta jövedelem — — — — —	24638	30	Különlétek — — — — —	876	19
	70465	18		70465	18

Veszprém, 1916. évi december hó 31-én.

Dr. Komjáthy László, ig. tag. Wolfram János, ig. tag. Lohonyai István, ig. p. tag. Szanyi István, ig. tag. Perényi Antal, elnök-igazgató.

Németh Béla, ig. tag. Sándor János, ig. tag. Széll István, ig. tag. Németh István, könyvelő.

Kálmán István, ig. tag. Dr. Csolnoky Ferenc, ig. tag. Ifficsics János, ig. tag. Beivel Ferenc, pénztáros.

Ezen mérleg, nyereség- és veszteségszámla általunk a mai napon átvizsgáltatván, ennek minden egyes tételét az üzleti könyvekkel és naplókkal összehasonlítva, minden részleteiben meg-egyezőnek, jól képzettnek s a kimutatott vagyont meglevőnek találuk.

Veszprém, 1917. január hó 31-én.

Gubicza Lajos,
f. b. tag.

Pósa Endre,
f. b. elnök.

Hollósi János,
f. b. tag.

A be- és kilépett üzletrészesek kimutatása.

1916. év jan. 1-én volt 3099 üzletrészes 10945 üzletrészesel.
1916. dec. 31-ig belépett 433 1269
Összesen 3492 üzletrészes 11914 üzletrészesel.

1916. évben kilépett 625 üzletrészes 1586 üzletrészesel.
Maradt 1916. dec. 31-én 2867 üzletrészes 10328 üzletrészesel.
Apadás 1916. évben 192 317

Veszek:

mézet, sárga-
viaszt, törkölyt,
füstölt sonkát és
szalonnát, man-
dulát. ~ Aján-
latokat kér:

SZEMEREY J.
Veszprém.

SULY LÁSZLÓ

biztosítási és bankirodája
VESZPRÉM, Szabadi-utca 3.

Elfogad

az Első Magyar Általános
Biztosító Társaság főképviselő-
ségében élet-, baleset-, járadék-, tűz-,
jég- és szavatossági biztosításokat.
Takarékpénztári-, gyáripari- és
egyéb részvénytársasági, valamint
vállalati részvényeket, értéket és
állampapírokat saját számlára
vásárol és forgalmi áron elad.

Zsupp- szalmát

minden mennyi-
ségben vesz a

Landesprodukten Verwer-
tungs und Verarbeitungs
Actien Gesellschaft : : :
Daruvár (Szlavonia.)

Elsőrendű
minőségű

balatoni nád
eladó.

: : Tudakozódni lehet : :
URAY KÁLMÁNNÁL
Balatonkenesén.

Meghívó.

A Veszprémmegyei Takarékpénztár R.-társaság huszonötödik évi rendes közgyűlését

Veszprémben, az intézet saját házának tanácstermében
1917. évi február hó 25-ik napján délután 3 órakor

tartja meg, mely közgyűlésre az évi mérleg közzététele mellett a t. részvényesek ezennel meghívottnak és pedig azzal a figyelmeztetéssel, hogy az alapszabályok 51. §-a értelmében a közgyűlésen csak oly részvényes gyakorolhatja jogát, aki a közgyűlést megelőzőleg legalább 1 hónappal nevére írt részvényét a közgyűlést megelőzőleg legalább 1 nappal az intézet pénztárába le is teszi, s hogy a közgyűlést 8 nappal megelőzőleg közzétett mérleg és a közgyűléshez intézett igazgatósági és felügyelőbizottsági jelentés az intézet hivatalos helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

A közgyűlés tárgyai:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére 2 részvényes tagnak előkölleget való kijelölése.
2. Igazgatósági és felügyelőbizottsági jelentés s az ezek kapcsán bejelentett 1916. évi számadások megvizsgálása, a mérleg helybenhagyása és a felmentvény megadása.
3. Az 1916. évi üzleti eredmény felosztása, illetve az osztalék megállapítása.
4. Választmányi bejelentés az igazgatósági és felügyelőbizottsági fizetések és a választmányi jelenléti díjaknak és egyéb tisztviselői illetményeknek a következő évre való megállapítása tárgyában.
5. Az alaptőkének 600.000 K-ról 800.000 K-ra való felemelése.

6. Az alapszabályok 4., 5., 57., 68. és 72. §-ainak módosítása.
7. Üresedés folytán egy igazgatónak 2 évre való megválasztása.
8. A felügyelőbizottság 4 rendes és 2 pótagjának 3 évre való megválasztása.
9. Az alapszabályok 62. §-a értelmében kilépés folytán 9 választmányi tagnak 3 évre való megválasztása.
10. Üresedés folytán 1 választmányi tagnak 1 évre való megválasztása.
11. Esetleg megüresedő választmányi tagsági helyek betöltése.
12. A közgyűlést megelőzőleg legalább 8 nappal az igazgatóságnál az alapszabályok 55. §-a értelmében netalan bejelentendő indítványok tárgyalása.

Veszprém, 1917. évi február hó 10. napján.

A Veszprémmegyei Takarékpénztár R.-t. Igazgatósága.

Mérlegszámla 1916. december 31-én.

Vagyon	Kor.	fill.	Kor.	fill.	Téher	Kor.	fill.	Kor.	fill.
Készpénzkészlet — — — — —	174839	03			Részvénytőke — — — — —			600000	—
Pénzüntézeteknél elhelyezve — — —	1,352590	66	1,527429	69	Tartaléktőke — — — — —	235500	—		—
Váltótárca:					Külön tartalék — — — — —	161500	—		—
Kezességileg biztosítva — — — — —	1,210734	97			Osztalék tartalék — — — — —	24000	—		—
Jelzálogilag biztosítva — — — — —	512804	—			Hitelegyleti b. a. — — — — —	3550	—		—
Hitelegyleti váltók — — — — —	4600	—	1,728198	97	Hitelegyleti tartalék — — — — —	751	99	498761	99
Jelzálogkölcsonők — — — — —	545040	—			Nyugdíjalap — — — — —	73460	—	1000	—
Jelzálog törlesztés kölcsonők — — —	1,119752	78	1,664792	78	Ovadék — — — — —				—
Önsegélyzőegyleti kölcsonők — — — —			215096	80	Betétek — — — — —	5,084302	29		—
Értékpapírok — — — — —	791292	70			Betétek folyószámlán — — — — —	739939	32	6247409	81
Értékpapírok függő kamatai — — — —	10179	18	801471	88	Önsegélyző betét — — — — —	423168	20	109208	18
Nyugdíjalap papírai — — — — —			63875	—	Folyószámlai hitelezők — — — — —			25528	24
Szelvény és érem — — — — —			1920	75	Átmeneti kamat — — — — —			775	—
Folyószámlai adósk:					Átmeneti tétel — — — — —			1822	—
Jelzálogilag biztosítva — — — — —	233996	87			Fel nem vett osztalék — — — — —			10315	31
Értékpapír fedezetével — — — — —	680265	93			Tőkekamatadó II. félévre — — — —			114230	30
Kezesség mellett — — — — —	353265	84	1,267528	64	Nyereség — — — — —				—
Előleg (értékpapírokra) — — — — —			36989	—					—
Áruosztályi követelés — — — — —			105353	69					—
Hátralékos kamat — — — — —			71393	63					—
Intézeti ház — — — — —			120000	—					—
Felszerelés (safe deposits) — — — —			5000	—					—
			7,609050	83				7,609050	83

Veszteség- és nyereségszámla 1916. december 31-én.

Költség	Kor.	fill.	Kor.	fill.	Jövedelem	Kor.	fill.	Kor.	fill.
Lakbér — — — — —			1600	—	Nyereségátmozos — — — — —			18476	76
Nyugta-bélyegilleték — — — — —			399	74	Értékpapírkamat — — — — —			41172	50
Nyugdíjalap kamat — — — — —			3960	—	Pénzüntézeteknél elhelyezett tőkék kamata — — — —			30509	43
Napibiztosi díjak — — — — —			3660	—	Kamatok — — — — —			314363	21
Fizetések (igazgató, f. biz. és tisztviselői) — — — —			43683	75	Jutalékok — — — — —			23089	83
Folyó költségek — — — — —			6 97	65	Házberjövdelem — — — — —			9575	—
Postaköltségek — — — — —			2000	37					—
Betétkamat — — — — —			180073	81					—
Önsegélyző betétkamatok — — — — —			15318	90					—
Folyószámlai betétkamat — — — — —			19821	83					—
Betétkamatadó — — — — —			21521	47					—
Adók — — — — —			26724	17					—
Letrások:									—
Értékpapírokból — — — — —	5506	85							—
Intézeti házból — — — — —	1500	—							—
Felszerelésből — — — — —	887	80	7894	65					—
Nyereség — — — — —			114230	30					—
			447186	73				447186	73

Veszprém, 1917. évi január hó 29-én.
Vég: Izidor, pénztáros.

Dr. Rédey Gyula,
a részvénytársaság elnöke.

A könyvelésért:
Popper Samu, cégvezető főkönyvelő.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Rothausser Lipót, ügyvezető igazgató.

Csapó Kálmán, igazgatósági elnök.

Berger József, Bokrosy Viktor, Haldecker László, Kelemen Imre, Krausz József, Nay Jakab.

Veszprém, 1917. évi január hó 30-án.

Megvizsgáltuk, a fő- és segédkönyvekkel mindenben egyeznek és helyesnek találtuk.

Dr. Fischer Miklós, felügy. biz. tag.

Rizner Róbert, felügy. biz. elnök.

Dr. Komjáthy László, felügy. biz. tag.

Kornai Adolf, felügy. biz. tag.